

142 . Șimleu Silvaniei | Județ: Sălaj | Punct: Observator | Anul: 1998

Anul: 1998

Cod RAN: 139893.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie

Epoci: Epoca bronzului, Hallstatt, La Tène

Tipuri sit: exploatare/carieră

Categorii sit: Domestic

Autori: Ioan Bejinariu, Horea Pop

Instituții: Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău, Muzeul Județean de Istorie și Artă, Zalău

Raport

Cunoscut în literatura istorică de specialitate datorită descoperirii, în anul 1964, a unui tezaur de monede de tip Dyrhachium-Apollonia, punctul "Observator" este amplasat pe platourile superioare ale Măgurii Șimleului, complex de dealuri situat la nord de orașul Șimleu Silvaniei. În urma unor cercetări de teren de la începutul, deceniului în acest punct a fost identificată o așezare fortificată hallstatiană cu suprafața de aprox. 35 ha, cu un plan adaptat configurației terenului. Vechea fortificație hallstatiană a fost refolosită în mai multe rânduri și în maniere diferite în epoca dacică și în evul mediu timpuriu. Debutul unui amplu plan de cercetare a complexului de locuri din spațiul Măgurii Șimleului cât și intenția de a lămuri evoluția cronologică a fortificației de la "Observator" a impus deschiderea unui șantier de lungă durată în acest punct. Până în prezent, s-au desfășurat trei campanii de săpături arheologice (1994, 1995, 1996) prin cinci secțiuni de verificare: S1/1994 (226/2 m orientată S-N), S2/1994 (10/2 m orientată S-N), S3/1994 (27/1,50 m orientată E-V), S1/1995 (16/2 m orientată S-N), S1/1996 (35/1,50 m orientată aprox. V-E) care au decopertat 600 mp din sit în care au apărut 66 gropi și 7 locuințe.

1. Descoperirile preistorice, Ioan Bejinariu

Săpăturile arheologice au vizat în primul rând cercetarea elementelor de fortificație ale așezării hallstatiene dar și studierea complexelor din aceeași perioadă de pe platoul situat la nord de punctul maximei altitudini a masivului "Măgura Șimleului" (597 m).

S-a stabilit, cu acest prilej, că locuirea zonei începe mult mai devreme decât prima vârstă a fierului. Au fost descoperite puține fragmente ceramice neolitice ce aparțin culturii Starcevo-Criș, precum și câteva cioburi decorate în maniera culturii Coțofenei. Zona a fost locuită și în bronzul timpuriu, fiind descoperite resturile unor complexe (gropi) deranjate de amenajările ulterioare. Tot acestei perioade îi aparține și un mormânt de incinerare, ce constă dintr-o urnă (1 = 11 cm) păstrată aproape integral și fragmente dintr-o strachină utilizată drept capac, în interiorul urnei, găsită în poziție orizontală, se aflau puține oase arse. Au fost descoperite și fragmente ceramice de factură Wietenberg, iar bronzului târziu îi aparțin câteva gropi distruse parțial de alte amenajări, în aceste gropi a fost descoperită ceramică caracteristică Grupului Cehăluț.

Elementele de fortificație ce protejează marea așezare fortificată de la "Observator" (cca 30-35 ha), au fost secționare doar în două puncte, în 1994 a fost cercetată o extindere a fortificației în sectorul sud-vestic. Au fost descoperite resturile unei palisade complexe cu o fază de refacere după o distrugere și șanțul aflat în fața acesteia. Șanțul avea deschiderea de 3 m și adâncimea de 1,30 m. La extremitatea nordică a platoului cercetat prin secțiunea S1/1994, în decursul celor trei campanii, între m 184-197 au fost surprinse urmele unei palisade (gropi de stâlp, amenajarea stâncii, bucăți mari de lut ars, cenușă etc.). Partea superioară a palisadei a fost afectată de săparea șanțului aferent unei palisade în epoca dacică, în fața palisadei, între m 210-220, secțiunea a intersectat șanțul. Din păcate, în acest sector săpătura nu a putut fi definitivată în 1996, deziderat pe care ni-l propunem pentru anul 1999. Au fost cercetate, integral sau parțial, 23 de complexe hallstatiene. Este vorba despre trei locuințe; două circulare semi-adâncite și o locuință de suprafață, în

locuința L171994 a fost descoperit un schelet uman. Celelalte 20 de complexe sunt gropi și anume gropi menajere, gropi de provizii și gropi rituale. Materialul hallstattian descoperit este foarte bogat și constă în ceramică și unelte din lut (fusaiole, greutatea piramidale), obiecte din os și corn precum și piese din metal.

2. Descoperirile de epocă dacică, Horea Pop

Cele trei campanii arheologice care au vizat punctul "Observator" au surprins și anumite faze de amenajare dacică, încadrate cronologic, în intervalul cuprins între a doua jumătate a sec. II a.Chr., începutul sec. I p.Chr. Acestea au fost sesizate în urma trasării magistralei S1/1994 din punctul cel mai înalt (597 m) spre terasele mai joase, dar mai largi.

Săpăturile arheologice au detectat 40 gropi și urmele a 4 construcții civile, dintre care, una ar putea să aibă caracter de cult, iar alta, posibil, să fie un atelier metalurgic. O altă construcție este de mici dimensiuni și adâncită 0,40-0,50 m. Cealaltă construcție, este de mari dimensiuni, compartimentată și prevăzută cu instalații de foc și un șopron pentru protejarea a 12 gropi de provizii. Săpătura, având caracter de sondaj, a surprins doar o parte a locuinței. Construcția, care poate fi identificată cu un posibil sanctuar, pare a fi poligonală prevăzută cu o încăpăre centrală circulară sau absidată, cu dimensiuni greu de precizat datorită faptului că sectorul respectiv este în curs de investigare. Sectorul este dispus în exteriorul ariei dacice fortificate dar supravegheat îndeaproape de acesta. Au fost surprinse, deocamdată, trei elemente dacice de fortificație, constând din șanțuri masive, prevăzute cu valuri și palisade, care separă cca. 4 ha din zona mai înaltă a fortificației hallstattiene. Cele trei valuri sugerează faze de extindere a spațiului fortificat. Valul intermediar a fost dezafectat la o dată greu de precizat, pe când celelalte două au funcționat până la momentul părăsirii zonei, suferind însă ajustări în timp.

Inventarul arheologic dacic descoperit este bogat constând din numeroase fragmente ceramice sau vase întregibile, piese din fier (seceri, cuțite, vârfuri de săgeți și sulită, paftale, et.), din bronz (fibule, aplici, paftale, verigi, etc.), din argint (o brățară, două monede republicane romane), din sticlă (fragmente de brățări) și din piatră (râșnițe și cute din gresie).

Din același spațiu, locuit în epoca dacică, au fost recoltate din humus fragmente ceramice databile în sec. VIII-XI, interval cronologic căruia îi aparține, foarte probabil, și șanțul situat la 151 m de cota maximă, între cele două șanțuri dacice exterioare. Fortificația medievală este prevăzută cu o palisadă complexă și cu un șanț larg de 9 m și adânc de 3 m, având și un pod cruțat în solul locului, pe mijlocul traseului șanțului amintit.

Descoperirea unui număr atât de mare de complexe de locuire preistorică, dacică și medievală, cât și a numeroase faze de fortificare a unei zone înalte, dar propice habitatului uman, îndeamnă la o continuare a cercetărilor arheologice în punctul "Observator", atât pentru a lămurii cronologia acestora cât și pentru a completa peisajul deja cunoscut.

Informații suplimentare online

[Raportul 1717 din cronică.cimec.ro](http://raportul1717.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)
